

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет

ІСТОРІЯ ОЧИМА МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

Матеріали регіональної науково-практичної
конференції молодих вчених, аспірантів,
здобувачів, магістрантів

Випуск III

Рівне – 2008

УДК.930.1
ББК 63
I - 90

Історія очима молодих дослідників. Збірник наукових праць.
Випуск 3 / Редкол.: В.Шеретюк, Л.Галуха, П.Савчук, Р.Давидюк. –
Рівне: РДГУ, історико-соціологічний факультет, 2008. – 287 с.

Збірник містить результати наукових пошуків з актуальних
проблем української та світової історії, виголошені на регіональній
науковій конференції молодих вчених, аспірантів, здобувачів,
магістрантів 13 грудня 2006 року (Рівне, РДГУ, історико-соціологічний
факультет).

Редколегія:

Шеретюк В.М. – голова редколегії, кандидат історичних наук, доцент
Галуха Л.Ю. – заступник голови редколегії, кандидат історичних наук,
доцент
Савчук П.О. – кандидат історичних наук, професор
Давидюк Р.П. – кандидат історичних наук, доцент

Літературне редагування:

Бородинська Л.І. (розділи 1,3)
Кревська Г.А. (розділ 2)
Тимочко І.Б. (розділ 1)

Рецензенти:

Троян С.С. – доктор історичних наук, професор
Жилюк С.І. – доктор історичних наук, професор

Рекомендовано до друку Вченою Радою Рівненського державного
гуманітарного університету (протокол № 11, від 27.06.2008 р.)

© Історико-соціологічний факультет РДГУ
© Українське історичне товариство при
історико-соціологічному факультеті РДГУ

На думку О.Головка, визнання Данила саме королем Русі, а не Галичини й Волині, можна пояснити тим, що на той час більша частина Русі через монгольську експансію втратила свій суверенітет, а тому незалежна держава Романовичів із центром у Холмі успадкувала традицію називатися західними авторами королівством, яка колись поширювалася на всю Русь із столицею в Києві [7, 37].

Таким чином, згода Данила Романовича на коронацію була пов'язана із сподіваннями отримати допомогу заходу в боротьбі проти монголів, але ці сподівання не справдилися. Папство ж постійно вимагало від князя Данила навернення Русі до католицизму. Подальші ж, після коронації Данила відносини з папською курією, лише підтверджують нездатність або небажання обох сторін виконувати взяті на себе зобов'язання.

Отже, за час правління князя Данила Галицького зміцнилися кордони держави, перестали втручатися у справи князівства польські князі, було укладено мирний договір з Угорщиною. Він здійснив кілька походів на литовське плем'я ятвягів, які нападали на прикордонні землі Волині, поширив свій вплив на Турове-Пінське князівство. Вінцем політичної діяльності Данила Галицького було прийняття ним королівського титулу. Більшість дослідників переконані, що за правління Данила Галицько-Волинська держава зайняла почесне місце серед європейських держав, але обставини не дозволили йому довести до кінця свої починання.

Джерела та література

1. Бадяк В. Корона (До 800-ліття від дня народження короля Данила Галицького) // Дзвін. – 2001. – № 10. – С. 118.
2. Борисенко В. Галицько-Волинська держава // Історичний календар. – К., 2001. – С. 141-147.
3. Войнович Л. Данило Галицький: загадки й проблеми // Галицька брама. – 2001. – № 9-10. – С. 12-16.
4. Галицько-Волинський літопис // Галицько-Волинська держава XII-XIV ст. У 2 кн. – Л., 2002. – Кн. 1. – С. 5-117.
5. Генсьорський А.І. Коментар до Галицько-Волинського літопису // Галицько-Волинська держава XII-XIV ст. Збірник наукових праць. У 2 кн. / Упорядник О.С.Кучерук. – Л., 2002. – Кн. 1. – 128 с.
6. Головка О.Б. Корона Данила Галицького: Волинь і Галичина в державно-політичному розвитку Центрально-Східної Європи раннього та класичного середньовіччя. – К., 2006. – 575 с.
7. Гонта А. Данило Галицький: на коні і під конем // Українська культура. – 2007. №7. – С. 36-37.
8. Дорошенко Д.І. Нарис історії України. – Л., 1991. – 576 с.
9. Котляр М.Ф. Галицько-Волинське князівство // Український історичний журнал. – 2000. – № 1. – С. 21-32.
10. Котляр М.Ф. Данило Романович Галицький (до 800-ліття з часу народження) //

Київська старовина. – 2001. – № 2. – С. 103-118.

11. Кралюк П. Ятвяги и борьба Галицко-Волинского княжества за Полесье // День. – 2004. – № 151 (27 августа). – С. 8.
12. Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. – К., 1984. – 176 с.
13. Плахцінська Є. Данило Романович Галицький (Київська Русь XIII століття. Галицько-Волинська держава) // Історія України. – 2001. – № 13. – С. 10-11.
14. Трефіяк Я. Україна у контексті європейської історії. Зв'язок з європейськими подіями і процесами // Історія України. – 2001. – № 45. – С. 7-8.

Прокопчук С.,
здобувач кафедри історії
України РДГУ.
Науковий керівник:
проф.Гайбонюк В.Д.

БЕРЕСТЕЦЬКА БИТВА 1651 р. У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЛІТОПИСІ XVII-XVIII ст.

Національно-визвольна війна українського народу 1648-1657 рр. стала переломним етапом у багатовіковій історії України. За своїм характером ця війна була по суті однією з перших національних революцій в Європі на початку нового часу. Її головними рушійними силами виступало козацтво, селянство, міщанство, значна частина православного духовенства та української шляхти, що зазнавали утисків від польських магнатів, шляхтичів та урядовців.

В історії Національно-визвольної війни 1648-1657 рр. під проводом Б.Хмельницького було багато славних перемог, особливо в першій початковий період війни – Жовті Води, Корсунь, Пилявці у 1648 році, Збарзько-Зборівська кампанія 1649 року, молдавські походи 1650 і 1652 років, Батозька звитяга 1652 року та низка інших. Проте були й тяжкі, кровопролитні періоди невдач, поразок і втрат. Серед останніх особливо виділяється Берестецька трагедія 1651 року. Берестецька битва, що тривала з 18 червня до 30 червня (10 липня) 1651 року, була однією з найпотужніших битв у Європі XVII ст. і багато в чому визначила перебіг Національно-визвольної війни 1648-1657 років, а отже й геополітичну ситуацію не лише у Центрально-Східній, але й у Західній Європі.

Тому немає нічого дивного в тому, що битва під Берестечком знайшла своє належне відображення у вітчизняній та зарубіжній історіографіях.

Для зародків української історіографії, зрозуміло, першочергової ваги мають передусім три козацькі літописи, що одночасно можуть служити і джерелами і Самовидця (ймовірно генерального військового підскарбія Романа Ракушки-Романовського), Григорія Граб'янки та Самійла Величка, які М.Грушевський назвав „літературою канцеляристів” – нечисленної, але дуже здібної когорти тогочасної української еліти, що вийшла або працювала в Генеральній військовій канцелярії.

Тема Берестецької битви 1651 року в козацькому літописанні відображена належно, бо вона не лише вписується в хронологію зображуваних подій з періоду Національно-визвольної війни 1648-1657рр., але, перш за все, наглядно ілюструє складні суперечності й компроміси в міжнародній політиці Б.Хмельницького, зокрема в стосунках з Польщею та Кримом.

Козацькі літописці розповіді про Берестецьку битву подають у жанрі літописного оповідання, головним героєм якого є Б.Хмельницький, котрий прагне з допомогою татарських спільників вигнати з України польські війська й утвердити своє панування на Поділлі, Волині, в Галичині, а водночас й зміцнити свій міжнародний авторитет, ведучи переговори з Молдовою, Угорщиною, Туреччиною, Московією. Ці його наміри прагне звести нанівець польський король, запланувавши подолання гетьмана й повернення всієї України під свій контроль. Протиборство цих історичних реалій становить суть теми і конфлікту літописних оповідань. У сюжетних оповідях відтворено схему перебігу подій битви: задіяність у ній сотень тисяч воїнів з обох боків, атаку козацько-татарських військ на розташування польських, затяті сутички, котрі спричинили значну загибель татарських воїнів і втечу з поля бою хана з його військом, і захоплення ними в полон гетьмана та довга його відсутність; героїчна оборона, вдалі випадки козацьких військ проти переважаючих польських; потужні атаки польських; вибори провідниками козацтва в стані на Пляшеві Філона Джеджалія, Івана Богуна, депутація козацьких полковників до короля; прагнення Яна-Казимира залякати козацьку старшину й нав'язати їй повну підданість, зречення від державності, видачу Б.Хмельницького, його сина Тимоша, І.Виговського, символів гетьманської влади й укладання з королем такої угоди, яку він, король, вважатиме за потрібну, подальша героїчна боротьба в таборі прагнення вивести частину козацтва з поля бою І.Богуном, щоб врятувати їх і організувати нові бої з поляками поза оточенням, яке створило паніку серед повстанців і неорганізований прорив та масове їх вбивство польськими військами; подвиг трьохсот козаків; подвиг одного козака

в озері; заходи короля для порятунку героїв-смертників як нагороду за їхню лицарську звитягу й горда зневага ними смерті, відданість козаків військовій присязі та своїм становим чеснотам.

Позитивним у козацьких літописах Самовидця, Г.Граб'янки та С.Величка є те, що вони не локально відтворюють події Берестецької битви, а через призму усієї Національно-визвольної війни 1648-1657 рр. Тому вони описують її результати через зображення козацько-польських битв і сутичок цього року під час походу військ Б.Радзивіла на Київ і Білу Церкву, військ Я.Вишневецького з Берестечка до Білої Церкви, козацько-татарських сутичок на Поділлі, стягування Б.Хмельницьким резервістів, відставників, запасних полків до нових битв. Усі ці події підкреслюють загальну ідею творів: козацький дух не зломлений, програна Берестецька битва це новий поштовх до корегування стратегії і тактики війни, до рішучих заходів гетьмана довести, що вона була не закономірністю, а винятком.

Кожен із літописців до загальної схеми сюжету битви додає якісь йому відомі деталі, що в сукупності створює досить переконливу її картину.

Так, літопис Самовидця можна назвати традиційно літописним. Автор простежує події за роками, назва твору коротка, стиль без надмірних прикрас. Про Берестецьку битву у цьому літописі говориться, що взимку 1651 року почали відбуватись події, які давали привід до війни. Б.Хмельницький, зібравши війська і дочекавшись кримського хана, пішов назустріч польському королеві і дав йому під Берестечком бій. Але хан зрадив Хмельницького, домовившись з польським королем. Спроби Хмельницького домовитись з ханом були безрезультатними. Покинуті під Берестечком козаки протягом усього Петрового посту бились з королівським військом. Але, не маючи допомоги, залишили навіть гармати і через переправи на Пляшівці та Ікві з великою втратою пішли на Україну, де знову приєднались до Хмельницького. Літописець безпристрасно змальовує події. Але, як людина не відсторонена, дозволяє собі висловити і своє відношення до спроби Хмельницького заручитися допомогою хана. "Ат нестатечна приязнь вовку з бараном, так і християнину з басурманином" [1, 60].

Літопис гадяцького полковника Григорія Граб'янки вже більше наближений до творів художніх. Його слід розглядати вже як літературно опрацьовану історію. Цей літопис ділиться на „Сказання”, серед яких два „Сказание котоя вина войне Берестецкой” і „Сказание о войне Берестецкой” присвячені причинам і перебігу Берестецької битви 1651 року [2, 95-105].

Розповідь про причини війни під Берестечком нагадує народне оповідання з традиційним зачином: „Якось до Хмельницького прибув султан...”. А далі йдеться про складні відносини між татарським ханом, Хмельницьким, молдавським господарем, польським королем. Протиріччя між різними володарями закручені у тугий вузол. Розмінною монетою слугувала територія України та її населення. Попри усі дипломатичні здібності, Хмельницькому не вдалося мирним шляхом вирішити всі проблеми. Тоді він і почав готуватися до вирішальної битви під Берестечком. Далі автор розповідає про саму битву.

Літопис Саміла Величка складається з 2-х книг: том I „Сказання про війну козацьку з поляками...”, том II „Повість літописна про малоросійські та частково інші події зібрані і тут описані”.

У літописі С.Величка не збереглися розділи, що торкалися подій 1649-1652 рр.

Але у другому розділі п'ятої частини „Сказання” ми зустрічаємо дуже експресивну згадку про ті події: „Це вони пани, пани поляки, були винуватцями великої людської різанини спершу під Жовтою Водою і під Корсунем, тоді під Махновичами, Константиновом, Пилявою, Львовом і Замостям, а ще потім під Збаражем і Зборовом. Нарешті під Берестечком третього літа, коли були густо усипані берестецькі поля багатьма трупами звияжних воїнів п'яти народів, тобто козацькими, татарськими, лядськими, литовськими й німецькими” [3, 100].

У третьому розділі п'ятої частини вміщено дискусію з польським істориком С.Твардовським. Польський автор у своєму творі „Війна домова” звинувачує Хмельницького у тому, що після битви на Батозі він залишив „не поховані лядські трупи”. На це С.Величко відповідає: „Доречно тут згадати, що король, перемигши Хмельницького і Хана під Берестечком, а особливо в окопах козацьких на Пляшівці, не лише не зволив через чисельність ховати козацьких та ординських трупів, але не ховав і своїх лядських” [4, 100].

Отже, хоча безпосереднього зображення Берестецької битви у літописі С.Величка не збереглися, ми маємо опосередкований, емоційний відгук на ці події.

Значна частина козацьких канцеляристів-літописців XVIII ст. прагнуть пригадати своїм сучасникам і увіковічнити героїчну славу предків під Берестечком. О.Безбородько й В.Рубан у своїй розповіді, відтворюючи загальний хід битви, наголошують на тому, що козаки, втративши в ній 50 тисяч воїнів, одержали дві вагомі перемоги на р. Стирі та Пляшеві [5, 28-29]. П.Симоновський детально розповідає про підготовку короля Польщі до битви. Він оголосив загальне „посполите рушення”,

збільшив набір найманого війська, сам очолив похід, призначивши полководцями десяти бригад найвідоміших військових авторитетів; значно збільшив кількість артилерії, виливши навіть „велику гармату”, спеціально призначену для руйнування козацького табору. В.Симоновський стверджує, що король спровокував і підмовив хана зрадити Хмельницького, спочатку спеціально відповівши на татарський артилерійський постріл, коли ядро впало недалеко від нього, новим влучним пострілом у намет хана, що призвело до його і татарського війська втечі з поля бою, а далі й підкупом, згідно якого „Хан не хотів его (Б.Хмельницького) отпустити от себя, пока не пошлет в Чигирин ордера, чтоб ему видана била знатися сумма денег і часть користи той, которую он пред сим получил с Польщи” [6, 51].

П.Симоновський, детально змальовуючи подію, відтворюючи складну ситуацію, що виникла внаслідок зради татар, реалістично зображує, що потужному наступові переважаючих польських сил гідно протистоять потужні козацький дух, звияга й жертвність, військова вмілість і насага. Ці риси дали їм право з гідністю відкинути всі домагання короля щодо капітуляції, бо вони розуміли, що цей монарх „наміри їх вовся істребить, а они намірили лучше умереть, нежели уступит что от оного трактата (Зборівського С.П.), оскільки Ян-Казимир хотів надати козакам „привілеї” 1628р., надані гетьманом Конецпольським, тобто повернути їх до обмеженої васальної залежності.

Розуміючи, що польський монарх прагне за будь-яких умов одержати не лише фізичну, але й ідеологічно-духовну перевагу над козаками, вони „всім Польським усиленням противились кріпко і їх храбрость достойна била черезвычайной похвали” [7, 54]. Значну роль у підтримці сили духу українських воїнів відіграли старшини та духівництво. Описуючи подвиг 300 козаків, автор з особливою гордістю розповідає про подвиг останнього з них, якого на човні почергово вбивали москвитин, шляхтич, два німці-найманці.

М.Плиска в „Короткому описі Малоросії” вважає, що Б.Хмельницький зумів спочатку хитро переконати хана в потребі йому оголосити війну полякам та іронічно описує переляк кримського хана після потужної артилерійської атаки поляків.

Автор Чернігівського літопису переповідає відомості про поразку козацьких військ, а Я.Лизогуб в „Описі короткому відоміших днів і випадків” повідомляє про зарубаного поляками „архієрея ні якогось”, присланого Греції для благословення Б.Хмельницького.

Учасник Національно-визвольної війни київський полковник Василь Дворецький надзвичайно емоційно й стисло переповідає про

битву, звинувативши в усіх негараздах І.Виговського, котрий нібито зумисне домовився з поляками, щоб вони „всю свою силу на войну обернули, що орди розуміючи, же ест намова козацькая із ляхами, же їх з обох сторони хотять бити” [8, 228], втекли з поля бою, а козаки змушені були „утікати” під Білу Церкву.

З проукраїнських засад про битву розповідається в „Хроніці літописців стародавніх” Теодосія Софоновича, який звертає увагу на те, що „тоди кроль козаков мог би всіх погубити і в болоті потопити, але ласкою своєю військо задержал. Єднак самі козаки стривожилися, покинути весь обоз, куди хто мог утікати почали” [9, 254].

Значним доробком є праці українських латино-й польськомовних літописців пропольської орієнтації, котрі або безпосередньо воювали на боці поляків проти нашої держави, або ідеологічно й культурно були патріотами Речі Посполитої. Яким-Ян Єрлич у своїй „Кройнічці” відтворює загальношляхетський погляд на Національно-визвольну війну як на злочинне дійство свавільних розбійників-козаків, тому й оцінює їхні дії упереджено й тенденційно, стверджуючи, що з татарським ханом „повтікали” свідомо „розбійники” Б.Хмельницький та І.Виговський, що між козаками й „черню” не було згоди, бо козаки змушені були остерігатися, щоб „чернь не видала королеві їх старшину” [10, 149].

Анонімний автор „Хроніки подій 1646-1655рр.” вважає, що після одержаної перемоги даремно „з поблажливості” випустили козаків з оточення „на загибель польському війську”.

Пропольський погляд на битву характерний авторові Львівського літопису Янові-Хомі Юзефовичу, котрий тенденційно зменшує кількість польських і татарських військ, перебільшує кількість вбитих козаків й неправду каже про ганебну втечу І.Богуна з оточення. Водночас цей літописець вказує на те, що шляхта відмовилися йти з королем переслідувати козаків, що козаки однозначно відмовились піддатися ворогові, що вони в боях проти поляків застосовували прийоми психічної атаки, дезорієнтуючи їх в напруженій ситуації та нагнітаючи почуття жаху та невпевненості.

Отже, як бачимо, спектр оцінок Берестецької битви в національному літописанні XVII-XVIII ст. залежить від ідеологічних і станових переконань авторів. Однак, безсумнівним досягненням вищеназваних авторів є те, що вони створили початкову досліджувальну базу Берестецької битви чим надихнули багатьох дослідників даної тематики у наступні періоди вітчизняної історії.

Джерела та література

1. Літопис Самовидця. К.: Наукова думка, 1971. – С. 60.

2. Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки // Пер. із староукр. К.: Знання, 1992. – С. 95-105.
3. Величко С.В. Літопис. У 2- томах. Т.І.К.: Дніпро, 1991. – С.100.
4. Там же..., С. 100.
5. Летопись Малой России. СПб., 1777. – С. 28-29.
6. Симоновський Петро. Короткий опис про козацький малоросійський народ і про військові його справи... – М., 1847. – № 2. – С. 51.
7. Там же..., С.54.
8. Літопис Дворецьких // Летописи и хроники. М., 1984. – С. 228.
9. Софонович Феодосій. Хроніка з літописців стародавніх. К., 1992. – С. 254.
10. Єрлич Йоахім. Літописець, або Кройнічка... // Южноукраинские летописи. К., 1916. – С. 149.

Парфенюк В.,
магістрант
історико-соціологічного
факультету РДГУ
Науковий керівник:
доц. Галуха Л.Ю.

ПЕРЕЯСЛАВСЬКА РАДА У МІФАХ ТА ФАКТАХ

Практично кожен громадянин України знає про Переяславську раду 1654 р. із шкільних підручників. Але правда про ці події тільки недавно стала доходити до людської свідомості. І досі чимало громадян України сприймають цю подію (або комплекс подій, пов'язаних з Переяславською радою) крізь призму постанови ЦК КПРС „Про святкування 300-річчя возз'єднання України з Росією”), яка остаточно сформувала міф про Переяславську раду. Найменший сумнів у цьому міфі або якийсь його складовий частині жорстоко переслідувався, прикладом чого є доля видатного українського історика Михайла Брайчевського, автора знаменитого трактату „Приєднання чи возз'єднання?”.

Цей міф є складовою частиною іншого, тотальнішого міфу російської великодержавно-шовіністичної історіографії, яким керувалися і керуються явно або у завуальованій формі правителі імперії у своїй політиці щодо України та Білорусі. Цей міф зводиться до того, що українці та білоруси є нібито не самостійними народами, а лише частинами (гілками) російського народу, роз'єданого ординцями Батия, а потім поляками, литовцями, німцями і т. д., котрі ще й нібито „вигадали” українську та білоруську мови. Ці частини – гілки тільки й робили потім, що мріяли про „воссоединеніє” і нарешті прийшов

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ	3
Мирончук М. ЗАХІДНИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО.....	3
Прокопчук С. БЕРЕСТЕЦЬКА БИТВА 1651 р. У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЛІТОПИСІ XVII-XVIII ст.....	8
Парфенюк В. ПЕРЕЯСЛАВСЬКА РАДА У МІФАХ ТА ФАКТАХ.....	14
Мельник І. СОЮЗ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЙОГО БОРОТЬБА ЗА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	22
Копищик А. ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ ЩОДО НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН: СУЧАСНА ВІТЧИЗНЯНА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ.....	28
Кукурудза А.Р. ІДЕЙНО-НАЦІОНАЛЬНА СУТНІСТЬ АВТОКЕФАЛІЇ УАПЦ.....	32
Рачок В. УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НА ВОЛИНІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	39
Фалат О. ПОЛІТИКА ПОЛЬСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ВОЛИНІ У 30-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ.....	47
Самсонюк Т.М. ДІЯЛЬНІСТЬ КАРАЛЬНО-РЕПРЕСИВНИХ ОРГАНІВ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ 1939-1941 РР.: РАДЯНСЬКА ТА ПОСТРАДЯНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ.....	53
Кратюк І.Б. „ДОПОМІЖНА УКРАЇНСЬКА ПОЛІЦІЯ” ЯК СУБ’ЄКТ ГОЛОКОСТУ.....	63
Михальчук Р. ЖОВТЕНЬ 1942-ГО: ТРАГЕДІЯ МІЗОЦЬКИХ ЄВРЕЇВ.....	68
Писцьо В. СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ ОСТАРБАЙТЕРІВ У РОКИ НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	78
Карпуніна Т.О. ХОЛІМСЬКО-ВОЛИНСЬКА ТРАГЕДІЯ, ЇЇ ПЕРЕДУМОВИ, ПЕРЕБІГ, НАСЛІДКИ.....	85

Вертелецька Н.В. ОСОБЛИВОСТІ „РАДЯНІЗАЦІЇ” НА РІВНЕНЩИНІ ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	91
Бондарчук-Саввон Н.С. МІСТО ІЗЯСЛАВ У ЕТНОНІМАХ ТА ТОПОНІМАХ.....	96
ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОГО РОЗВИТКУ	103
Калитюк О.О. СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ ХЕТТСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.....	103
Петлюк І.В. БОСНІЙСЬКІ СЛОВ’ЯНИ-МУСУЛЬМАНИ: ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ (XV – поч. ХХ ст.).....	109
Давидчук С.Ю. ІНКОРПОРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛІТИ В РОСІЙСЬКЕ ДВОРЯНСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ У XVIII ст.....	117
Кедрук О.П. „ОСВІЧЕНИЙ АБСОЛЮТИЗМ”: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.....	124
Шмид О.П. ЧЕСЬКА АГРАРНА КОЛОНІЗАЦІЯ ВОЛИНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.....	129
Івчик Н.С. ТЕНДЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЇ ЩОДО НІМЦІВ ВОЛИНІ У ХІХ ст.....	136
Нагорнюк О.М. ДЕМОГРАФІЧНИЙ СКЛАД РОСІЙСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ ЗАХІДНОЇ ВОЛИНІ В 1920-х -1930 рр.....	145
Долганов П.С. МІЩАНСЬКЕ БРАТСТВО – АРТИКУЛЯТОР ІДЕЇ ЗМІН СОЦІАЛЬНИХ РОЛЕЙ СУБ’ЄКТІВ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИКУМУ.....	150
Бунечко С.М. НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ КРЕДИТУВАННЯ ТОРГОВЦІВ У ПОЛЬЩІ (1930-ті РОКИ).....	156
Сухий П.В. КОЗАЧІ ФОРМУВАННЯ У ВЕРМАХТІ ТА СС.....	163
Галуза В.П. УКРАЇНСЬКА „ЦІНА” ПЕРЕМОГИ У ВЕЛИКІЙ ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНАХ – ТА ЄМНИЦЯ ЗА СІМОМА ЗАМКАМИ?.....	171
Федюкевич О.В. ПАРТІЙНО-ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ДЕРЖАВИ: ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПРАВЛЯЧИХ СИЛ.....	178

Козлюк Р.В. СЕРЕДНЯ АЗІЯ І КАВКАЗ: МІЖ РОСІЄЮ І США.....	184
Іванченко О.В. ДІЯЛЬНІСТЬ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ТА СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНОЮ.....	188
Коломис Р.В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ.....	193
Желізняк В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ФЕНОМЕН: ВИТОКИ І СТАНОВЛЕННЯ.....	203
ДУХОВНО-КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ.....	206
Ісічук Т.С. ХРИСТІЯНСЬКИЙ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ КИЇВСЬКОЇ РУСИ.....	206
Бородинська Л.І. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ СВАНГЕЛЬСЬКИХ ХРИСТІЯН В УМОВАХ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ.....	212
Єфимець А.К. НА ДДНІПРЯНСЬКІ ЕМІГРАНТИ У КУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ ЗАХІДНОЇ ВОЛИНИ (1921-1939).....	217
Пивоварчук Н.М. МІЖВОЄННА ПРАГА – РОСІЙСЬКИЙ ОКСФОРД.....	222
Олексій Заворотній БЕРЕСТЕЦЬКА СІЧА. ДРАМА.....	226
ЗМІСТ.....	285

Наукове видання

Історія очима молодих дослідників

*Збірник матеріалів регіональної наукової конференції
молодих вчених, аспірантів, здобувачів, магістрантів*

Випуск 3

Відповідальні за випуск: **Шеретюк В.М.** – кандидат історичних наук,
доцент, декан історико-соціологічного
факультету РДГУ
Галуха Л.Ю. – кандидат історичних наук,
доцент, заступник декана історико-
соціологічного факультету РДГУ

Комп'ютерна верстка: *Бородинська Л.І., Самсонюк В.Б., Третяк О.Ю.*
Комп'ютерний макет: *Третяк О.Ю.*

Позиція редколегії може не збігатися з думками авторів
Відповідальність за наукову точність і грамотність матеріалів несуть
автори та їх наукові керівники

Підписано до друку 15.07.2008 р. Формат 60x84 1/16.
Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.
Друк ізографічний. Умовин. друк. арк. 15,2.
Наклад 100 прим. Зам. №55/1.

Адреса редакції: кафедра політичних наук, Рівненський державний гуманітарний
університет, вул. Остафова, 29, м. Рівне, 33027.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету